

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

Н. П. Брудко, О. Б. Сліпець, О. П. Фучила

УРОКИ МАТЕМАТИКИ

2 клас

Посібник для вчителя

Тернопіль
Навчальна книга — Богдан

УДК 371. 32:51
ББК 74. 262. 21
Б89

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
Гладюк Т.В.;
вчитель вищої категорії, старший вчитель
Походжай Н.О.

Серію засновано 2007 року

Брудко Н.П.

Б89 Уроки математики : 2 клас : посібник для вчителя /
Н.Б. Брудко, О.Б. Сліпець, О.П. Фучила. — Тернопіль :
Навчальна книга — Богдан, 2013. — 272 с. — (Бібліотека
вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3419-7

У посібнику подано розгорнуті конспекти уроків з математики, зміст яких відповідає навчальній програмі МОНмолодьспорту України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику “Математика. 2 клас” (автори: Рівкінд Ф.М., Оляницька Л.В.).

Пропонуються зразки бесід під час вивчення нового матеріалу, цікаві завдання для усного рахунку, нестандартні матеріали ігрового і творчого характеру, різноманітні прийоми роботи над задачами, вправи логічного характеру, схеми, таблиці, ілюстрації тощо.

Для вчителів 2-го класу.

УДК 371. 32:51
ББК 74. 262. 21

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-3419-7

© Навчальна книга — Богдан, 2013

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ЗА 1 КЛАС			
1.	Вступ. Лічба в межах 20. Додавання і віднімання в межах 10. Задачі на знаходження суми і різниці чисел.	9	
2.	Лічба в межах 100. Додавання і віднімання 1. Порівняння чисел. Задачі на збільшення та зменшення числа на кілька одиниць.	11	
3.	Лічба чисел в межах 100. Запис чисел в нумераційній таблиці. Визначення розрядного складу чисел. Розв'язування задач.	13	
4.	Утворення двоцифрових чисел з десятків і одиниць. Дії над одиницями вимірювання часу. Розв'язування задач на дві дії.	15	
5.	Попереднє та наступне число до даного. Круглі числа. Розв'язування задач на різницеve порівняння.	17	
6.	Точка, пряма, промінь, відрізок. Розв'язування задач на знаходження різниці.	19	
7.	Вимірювання довжини відрізків у сантиметрах, дециметрах і сантиметрах. Побудова відрізків заданої довжини. Дії над іменованими числами.	21	
8.	Зв'язок дій додавання і віднімання. Ознайомлення із рівнянням. Розв'язування рівнянь. Задачі на знаходження невідомого доданка.	23	
9.	Переставний закон дії додавання. Складання й розв'язування задач на основі схематичного запису умов. Розв'язування рівнянь.	25	
10.	Задачі на знаходження невідомого зменшуваного (ознайомлення). Розпізнавання многокутників.	27	
11.	Задачі на знаходження невідомого від'ємника. Розв'язування рівнянь. Кілограм.	29	
12.	Зв'язок дій додавання і віднімання. Складання і розв'язування задач за схематичними записами їх умов. Одиниці вартості.	31	
13.	Літр. Дії над іменованими числами. Складання і розв'язування задач за скороченим записом.	33	
14.	Повторення та закріплення вивченого матеріалу. Обчислення виразів, рівнянь, простих задач. Розрізнення многокутників.	35	
15.	Контрольна робота.	37	
ТАБЛИЧНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 20 З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД			
16.	Аналіз контрольної роботи. Додавання і віднімання числа 2 з переходом через розряд. Розв'язування задач. Креслення відрізків.	39	
17.	Таблиці додавання і віднімання числа 3. Ламані лінії. Розв'язування прямих і обернених задач.	41	
18.	Таблиці додавання і віднімання числа 4. Розв'язування задач у прямій і непрякій формі. Довжина ламаної лінії.	43	
19.	Додавання і віднімання чисел 3 і 4 з переходом через розряд. Вирази зі змінною. Позначення змінної буквою. Кут. Прямий кут. Складання і розв'язування задач за малюнком.	45	
20.	Таблиці додавання і віднімання числа 5 із переходом через розряд. Ознайомлення із задачами на 2 дії.	47	

№ з/п	Тема уроку	№ с.	Дата
21.	Задачі на дві дії. Вправи та задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Периметр многокутника.	49	
22.	Додавання і віднімання числа 6 із переходом через розряд. Випади зі змінною. Прямокутник.	51	
23.	Додавання і віднімання числа 7 із переходом через розряд. Застосування переставної властивості при додаванні. Складання і розв'язування задач за схематичними записами їх умов.	53	
24.	Квадрат. Задачі на знаходження третього доданка. Закріплення табличних випадків додавання і віднімання числа 7.	55	
25.	Таблиці додавання і віднімання числа 8. Задачі на знаходження невідомого зменшуваного. Знаходження довжини ламаної.	57	
26.	Зв'язок дій додавання та віднімання. Вправи та задачі на засвоєння таблиць додавання й віднімання.	59	
27.	Додавання і віднімання числа 9 із переходом через розряд. Периметр прямокутника.	61	
28.	Узагальнена таблиця, додавання і віднімання одноцифрових чисел. Закріплення додавання і віднімання з переходом через розряд. Задачі на дві дії.	63	
29.	Розв'язування складених задач двома способами (ознайомлення). Закріплення табличних випадків додавання та віднімання з переходом через розряд.	65	
30.	Застосування дужок для запису числових виразів. Порядок виконання дій у виразах з дужками. Вправи та задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання.	67	
31.	Правила додавання числа до суми та віднімання числа від суми. Розв'язування складених задач за допомогою виразу.	69	
32.	Правила додавання суми до числа та віднімання суми від числа. Розв'язування складених задач. Знаходження числових значень буквених виразів.	71	
33.	Узагальнення та систематизація знань учнів.	73	
34.	Тематичне оцінювання. Контрольна робота.	75	
УСНЕ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 100 З ПЕРЕХОДОМ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД			
35.	Аналіз контрольної роботи. Додавання виду $37 + 6$. Розв'язування простих та складених задач.	77	
36.	Знаходження значень виразів виду $38 + 4$. Округлення чисел. Розв'язування складених задач.	79	
37.	Додавання виду $45 + 7$ способом округлення. Розв'язування задач, які містять змінні.	81	
38.	Усне додавання чисел з переходом через розряд виду $7 + 15$. Розв'язування складених задач двома способами. Розпізнавання многокутників.	83	
39.	Усне віднімання виду $40 - 8$. Розв'язування простих та складених задач.	85	
40.	Віднімання виду $35 - 7$ способом розкладання від'ємника на зручні доданки. Розв'язування нерівностей та задач.	87	
41.	Закріплення прийому усного додавання і віднімання чисел. Додавання і віднімання іменованих чисел (міри часу). Розв'язування задач за коротким записом.	89	

УРОК 61

Дата _____

Клас _____

Тема. Складання та доповнення рівностей. Порівняння виразів. Розв'язування задач.

Мета. Розширювати знання про рівності; розвивати вміння складати рівності; вдосконалювати уміння розв'язувати задачі та обчислювальні навички. Розвивати математичне мовлення і логічне мислення.

Обладнання. Предметні малюнки героїв мультфільму «Лунтик» (Лунтик, Пупсінь, Вупсінь, Кузя, баба Капа, дід Шер, Міла).

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Контроль, корекція і закріплення знань.

1. Перевірка домашнього завдання.

а) Прочитати результати обчислення виразів № 499, с. 86.

б) Задача № 500, с. 86.

— Яку задачу склали?

— Прочитайте розв'язання.

— Хто розв'язав іншим способом? Поясніть розв'язання.

2. Повідомлення теми і мети уроку.

— Сьогодні до нас на урок завітали герої мультфільму «Лунтик». Вони будуть разом з нами складати рівності, обчислювати вирази, розв'язувати задачі.

3. Читання виразів.

— Допоможіть Лунтику прочитати вирази по-різному, використовуючи опорні схеми.

додати	$24 + 8$
збільшити	$30 + 20$
доданок	$16 + 24$
сума	$9 + 7$
плюс	$33 + 55$

відняти	$14 - 9$
зменшити	$23 - 11$
відняти	$45 - 15$
різниця	$90 - 40$
мінус	$100 - 63$

4. Розв'язування рівнянь.

— Допоможіть Лунтику нарвати квітів для баби Капи.

$$x + 19 = 50$$

$$40 - x = 24$$

$$x - 34 = 42$$

— Які квіти вибрав Лунтик?

5. Фізкультхвилинка.

III. Розвиток математичних умінь.

1. Робота в парах, завдання № 501, с. 86.

— Кузя пропонує вам скласти рівності.

— Наступне завдання Кузя пропонує виконати самостійно.

2. Самостійна робота. Завдання № 502, с. 86.

Порівняти вирази, числа та вирази.

3. Робота біля дошки (№ 503, с. 86).

Утворити істинні рівності.

4. Гра «Виправлення помилок» (№ 504, с. 86).

5. Робота над задачею № 505, с. 87.

— Повторіть умову задачі.

— Про що запитується в задачі?

— Що робили Лунтик і дід Шер?

— Скільки тарілок помив Лунтик? (25)

— Що сказано про кількість тарілок, які помив дід Шер? (На 6 тарілок менше.)

— Чи можна дізнатися, скільки тарілок помив дід Шер? Як? ($25 - 6 = 19$)

— Скільки тарілок дід Шер розбив? (2)

- То стільки чистих тарілок було у діда Шера? ($19 - 2 = 17$)
- Скільки всього чистих тарілок налічила баба Капа? ($25 + 17 = 42$)
- Запишіть розв'язання задачі діями.

6. Робота над задачею № 506, с. 87.

Прочитайте задачу. Про яких героїв мультфільму розповідається в задачі? Запишемо коротко задачу.

Каша — 7 кг	}	?
Сік — 4 кг		
Мед — 6 кг		
Варення — ?, на 2 кг більше		

- Розкажіть умову задачі.
- Повторіть запитання.
- Що треба зробити, щоб дати відповідь на запитання задачі? (*Все додати.*)
- Чи можемо одразу це зробити? (*Ні. Треба дізнатися, скільки варення приготувала Міла.*)

— Запишіть розв'язання задачі у зошит.

- 1) $6 + 2 = 8$ (кг) — варення;
- 2) $7 + 4 + 6 + 8 = 25$ (кг).

7. Робота в зошитах з друкованою основою (с. 60).

8. Цікава задача.

Пупсінь і Вупсінь сиділи на березі річки і дивилися в різні сторони.

— У тебе хвостик брудний! — каже Пупсінь.

— А в тебе листочок на голові!

Як же так, дивляться в різні сторони, а один одного бачать? (*Вони сидять навпроти і дивляться один на одного, тобто в різні сторони.*)

IV. Підсумок.

— Вам цікаво було працювати з героями мультфільму? Що найбільше сподобалось? Що запам'яталось?

V. Домашнє завдання.

С. 87, 88, №№ 507, 508.

Тема. Повторення дій множення і ділення. Розв'язування задач.

Мета. Закріпити знання про дію множення і ділення; повторити назви компонентів при множенні і діленні; вправляти учнів у розв'язуванні задач; розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення.

Обладнання. Таблиці для усних обчислень.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

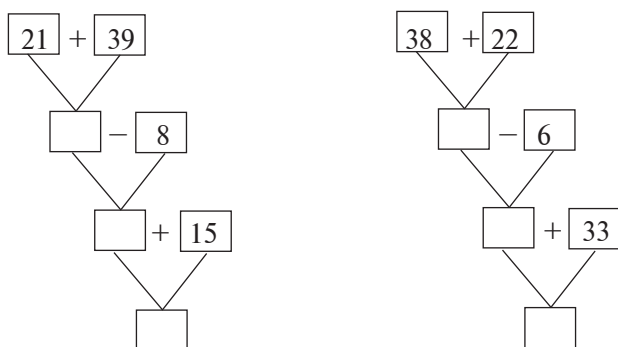
I. Контроль, корекція знань.

1. Перевірка домашнього завдання.

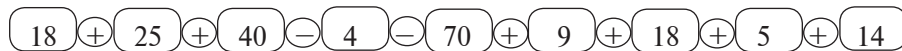
- а) Задача № 33 (с. 157).
  - Яку дію виконали, щоб відповісти на запитання задачі?
  - Який зручний спосіб обчислення використали?
- б) Завдання № 34 (с. 157).
  - Зачитати вирази, в яких результат більший, ніж 30.

2. Усні обчислення.

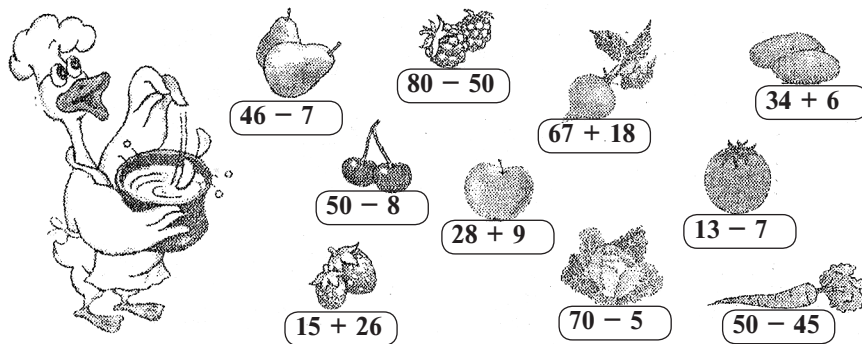
а) Гра «Кращий обчислювач».

б) Обчислити «ланцюжок».

в) — Допоможіть качуру-кухарю зварити компот і борщ. Для цього вам потрібно обчислити вирази.

II. Закріплення вивченого матеріалу.

- Що таке множення?
- У яких випадках можливо замінити додавання множенням?

1. Заміна додавання множенням.

Завдання № 35 (с. 158).

2. Заміна множення додаванням.

Завдання № 36 (с. 158).

— Як називаються компоненти при множенні?

3. Виконання завдання № 38 (с. 158).

— Як з рівностей на множення скласти рівності на ділення?

$$4 \cdot 2 = 8 \qquad 8 : 2 = 4 \qquad 8 : 4 = 2$$

— Як називаються компоненти при діленні?

Завдання № 37 (с. 158).

4. Фізкультхвилинка.

III. Розвиток математичних умінь.

1. Робота в парах.

Завдання № 39 (с. 158).

2. Розв'язування задач геометричного змісту.

а) Завдання № 40 (с. 158).

б) Завдання № 41 (с. 158).

3. Порівняти значення виразів.

$$71 : 8 \square 8 \cdot 9 \qquad 2 \cdot 4 \square 54 : 8 \qquad 8 \cdot 7 \square 8 \cdot 5 + 7$$

$$36 : 4 \square 36 : 6 \qquad 18 : 3 \square 12 : 2 \qquad 48 : 8 \square 42 : 7$$

4. Робота в зошиті з друкованою основою (с. 59).

IV. Підсумок уроку.

— Як називаються компоненти дій при діленні, множенні?

V. Домашнє завдання.

С. 158, №№ 42, 43.

УРОКИ №№ 127-136 ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО.

ПІДСУМОК ЗА РІК

Список використаної літератури

1. Богданович М. В. Методика вивчення нумерації і арифметичних дій в початковій школі. — Київ: Вища школа, 1991 р.
2. Богданович М. В., Козак М. В., Король Я. А. Методика викладання математики в початкових класах. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2001 р.
3. Будна Н. О. Збірник задач і тестових завдань із математики. 2–3 кл. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012 р.
4. Будна Н. О., Беденко М. В. Математика. Посібник для учнів 2 класу початкової школи. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2007 р.
5. Будна Н. О., Романів Н. П. Математичні диктанти. 2–3 класи. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2011 р.
6. Іванова Г. Ж. Вивчаю таблицю множення із задоволенням. — Харків: видавнича група «Основа», 2011 р.
7. Кішук Н. В. Основи методики вивчення елементів геометрії у початковій школі. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2012 р.
8. Козак М. В., Корчевська О. П. Уроки математики. 3 клас. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2002 р.
9. Козак М. В., Корчевська О. П., Маланюк К. П. Уроки математики в 2 класі. — Тернопіль: Астон, 2003 р.
10. Король Я. А. Математика в початкових класах. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2000 р.
11. Печериця Т. О. Математика. 3 клас. Матеріали до уроків. — Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005 р.
12. Плоткіна С. М., Шишера О. Б. Математика. 3 клас. — Харків: Ранок, Веста, 2004 р.
13. Федорченко Т. А. Математика. 2–3 класи. Ч. I, Ч. II. — Харків: Видавнича група «Основа», 2010 р.
14. Шандрівська Г., Лясковська М. Математика. 3 клас. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2004 р.
15. Шевчук. Л. М. Математика. 3 клас: зошит з друкованою основою. — Київ: Літера ЛТД, 2011 р.
16. Шост Н. Б. Уроки математики. 2 клас. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2003 р.
17. Журнал «Початкова освіта», №№ 22-36, 2011 р.

“КНИГА ПОШТОЮ” А/С 529
м. Тернопіль, 46008
т. (0352) 287489, 511141
(067) 3501870, (066) 7271762
mail@bohdan-books.com

Навчальне видання

Серія «Бібліотека вчителя»

БРУДКО Наталя Петрівна
СЛІПЕЦЬ Ольга Богданівна
ФУЧИЛА Олександра Петрівна

УРОКИ МАТЕМАТИКИ

(за підручником Ф.М. Рівкінд, Л.В. Оляницької)

2 клас

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Наталя Шост*
Обкладинка *Аліни Воронкової*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоедової, Олени Захарійчук*
Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 22.06.2013. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 32,55. Умовн. фарбо-відб. 32,55.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3419-7

9 | 789661 | 034197